

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

september 5 • 2020

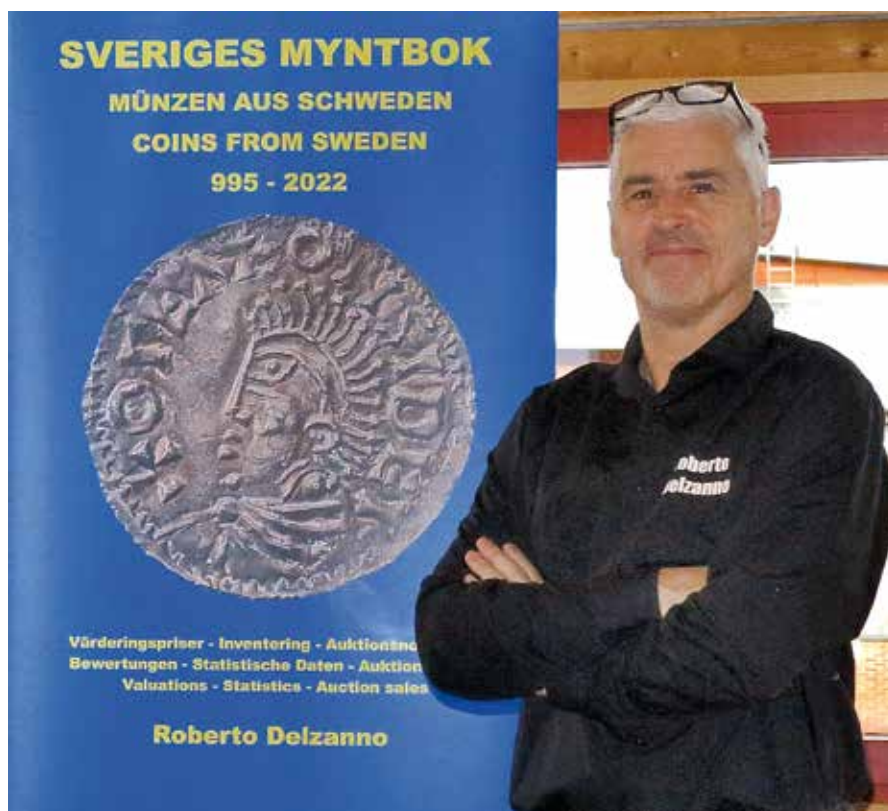
Gustav Eriksson (Vasa) och Hedemora myntverk.

Nicolaus (Nils) Keder.

En missad silverdollar ...

Appelgren och tabellstriden.

SVERIGES MYNTBOK

I samband med MISAB:s auktion 34 lördag den 12 september visar jag provtryck av Sveriges Myntbok 995–2022

För första gången på 50 år katalogiseras allt i en bok:

- Vikingatid: ca 995-1030, Olof Skötkonung, Anund Jakob, Imitationer
- Medeltid: ca 1130-1520, Sverker dä – Sten Sture dy
- Modern tid: Gustav Vasa – Carl XVI Gustaf
- Sveriges besittningsmynt 1561-1809
- Fredrik I – Hessen Kassel 1730-1751
- Kungliga medaljer efter Bror Emil Hildebrand
- Provmünt
- Felpräglingar
- En titel i två volymer, totalt 1200 sidor, utkommer i december 2020

Roberto Delzanno

Numismatiker - Författare - 0708-865008
roberto@delzanno.se - www.delzanno.se

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b

11522 Stockholm

Tel. 08 - 667 55 98

info@numismatik.se

Måndagar kl. 10 - 12 och 13 - 16

Se www.numismatik.se
för info om ev. tillfälligt stängt kansli.

Plusgiro 150007 - 3

Bankgiro 219 - 0502

Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby

monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 SEK / år (8 nr)

Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt.

Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik.*

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder manus till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2019 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB

ISSN 0283-071X

HÖSTEN 2020

Föreningens aktiviteter

Våra medlemmar är varmt välkomna till SNF:s föreningskvällar. De är med få undantag förlagda till sista onsdagen i månaden, vår och höst. Vi ses vanligtvis i samband med föredrag, alltid med ämnet numismatik. Undantag är denna höst då Myntauktioner i Sverige håller två auktioner, nummer 34 den 12-13 september samt nummer 35 den 21-22 november 2020 med visning i våra lokaler.

ÄNNU EN MONOGRAFI FRÅN SNF

utkom i somras. Se annons på sidan 119 i
detta nummer. Hittills utkomna volymer:

*Den svenska örtugsmyntningen under
Kristoffer av Bayern till Sten Sture den äldre,
ca 1440 till 1470-talets slut. En stampstudie.*

(2005) och *Den svenska örtugsmyntningen
under Albrekt av Mecklenburg (1364-1389).
En stampstudie.* (2011) av Jonas Rundberg,

*Renovatio Monetæ. Brakteater och
myntningspolitik i högmedeltidens Europa.*
(2012) av Roger Svensson,

Myntstudier. Festskrift till Kenneth Jonsson.
(2015)

*Sveonum Monumenta Vetusta. The
Numismatic Collection of Elias Brenner and
Pavel Grigorievich Demidov.* (2018) av Julia
Krasnobaeva.

*Acta Monetaria Sueciæ. Sveriges handlingar om mynt,
priser och ädelmetaller 1164-1318.* (2020) av Bo Franzén,
Gösta Hedegård, Roger Svensson.

Alla sex monografier kan köpas direkt på SNF:s kansli - pris 250 SEK för våra
medlemmar, 350 SEK för andra - eller beställas genom:

info@numismatik.se

SEPTEMBER

26 SNF:s årsmöte

Plats Linköping

SNF:s årsmöte hålls den 26 september i Linköping.

Se programmet på sidan 118.

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44, 76

Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16, **om stängt se www.numismatik.se**

Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna

Hemsida: www.numismatik.se

SNT finns på Facebook

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida
47 × 50
mm
250 SEK

1/8 sida
72 × 50
mm
350 SEK

1/6 sida
47 × 105
mm
400 SEK

1/4 sida
72 × 105
mm
600 SEK

1/2 sida
151 × 105
mm
1 200 SEK

1/1 helsida
151 × 214 mm
2 000 SEK

mittuppslag
5 000 SEK

2:a & 3:e
omslagssidan
2 500 SEK

4:e omslagssidan
5 000 SEK

SNT behåller samma låga annonspriser även 2020

Annonsen på årsbasis får dessutom 20% rabatt

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se

Annonsen som inte är förenlig med SNF:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 5 • 2020

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Gustav Eriksson (Vasa) och Hedemora myntverk	105–109
En missad silverdollar	110–111
Uddevalla museum: Bidrag till Bohusläns och Dalslands myntfynd	112–114
Kongl. Mynthuset 1696–1790	114
Appelgren och tabellstriden	115
Nicolaus (Nils) Keder	117
Program för SNF:s årsmöte i Linköping 26 september 2020	118
Besökstips för er som kommer till årsmötet redan på fredan!	118
Kurs om mynt som arkeologisk och historisk källa på Stockholms universitet	119

FASTA RUBRIKER

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.	109
PERSONALIA. Börje Rådström 1924–2019	116
PERSONALIA. Formannskifte i Norsk Numismatisk Forening	116
BOKTIPS/LÄSTIPS.	117
AUKTIONER & MÄSSOR.	122

OMSLAG

Myntslagning. Vinjett ur *Historia om de nordiska folken* av Olaus Magnus (1555). Om Olaus Magnus som den första svenska myntsamlare vi känner till har John Granlund skrivit en längre artikel, "Olaus Magnus som numismatiker" (*Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1949, s. 39–56). Den föregicks av Nils Ludvig Rasmusson som skrev om Olaus Magnus i artikeln om "Myntkunskap och myntsamlande i Sverige före omkring 1640" (*Numismatiska Meddelanden* XXVII, 1933, s. 116–141). Där nämns även myntningen i Hedemora som vi kan läsa mer om i Lars O. Lagerqvists artikel här intill.

GUSTAV ERIKSSON (VASA) OCH HEDEMORA MYNTVERK

Av Lars O. Lagerqvist

Detta arbete utkom första gången år 1989 (Prensmidjan, Lenåsen) i en hyllningsskrift. Då med ålderdomlig svenska liknande 1500-talets skriftspråk. Här är nu en av författaren bearbetad version som kompletterats, granskats och försetts med kommentarer och tillägg utförda av Gunnel och Nils Åberg.

När kung Christian II av Danmark – i Sverige kallad ”tyrann”, i Danmark ”bondekär” – år 1518 beslutade sig för att med vapenmakt återta vårt land, i vilken han under sin fader, kung Hans korta regeringstid (1497–1501) i Sverige hyllats som blivande härskare, befälde han den nyttnämnde myntmästaren Jörgen Kock¹ i Malmö, att under detta och följande år prägla ett stort antal klippingar, vilka skulle gälla för skillingar, men var inte mer värda än några penningar.

Dessa klippingar vållade stor förgelse i hela Norden och inte minst i Svealand, där man hitintills varit forskonad från dåliga utländska mynt. Sedan kung Christian med vapenmakt trängt in i Sverige samt hyllats och krönt i Stockholm, beordrade han där den 8–9 november 1520 det beryktade blodbadet, varefter han inom kort begav sig på en något mindre blodig eriksgata i Sveriges södra delar.

Under året 1521 var den nyttnämnde Jörgen Kock i Stockholm för att hämta silver, möjligen också för att slå klippingar i kungens namn.

I såväl Danmark som Sverige blev kung Christian hånad för den usla

myntningen och fick ett öknamn, vilket här återges efter *Kung Klippings Krönika*:

*Därtill lät jag slå ett skamligt mynt
Som ännu är för var man synt
Klipping var hans högsta namn
Alla till skada och ingen till gagn
Jag kallas Kung Klipping
i samma stund
För ty jag fann uppå dess fund.*

Dessa klippingar (fig. 1) var mycket vanliga. Åtsidan visar en krönt kung i rustning och mantel, hållande i ena handen ett riksäpple, i den andra ett svärd. Frånsidan visar det danska riksvapnets tre leoparder i en sköld, lagd på ett kors.

Gustav Eriksson (av riksrådsätten Vasa) hade den 1 december 1520 anlant till Dalarna för att resa upprorsfanan mot kung Christians ”gruvliga och tyranniska regemente”. Efter åtskilliga äventyr (dock åkte han inte på skidor, vilket ofta påstås) lyckades

1. Åtsida: En krönt Christian II i rustning och mantel, hållande i ena handen ett riksäpple, i den andra ett svärd. Frånsida: Det danska riksvapnets tre leoparder i en sköld, lagd på ett kors.

han i januari 1521 bli hyllad av dalkarlarna i Mora som deras hövitsman.

Härmed hade upproret mot unionskungen tagit en för denne farlig vändning och ett par månader senare avbröt Christian sin eriksgata och återvände till Danmark. Två år senare var kungen avsatt i alla de nordiska rikena.

Hedemora myntverk

När Gustav Eriksson under våren 1521 samlat tillräckligt med manskaper för att börja attackera de dansk-trogna, lät han Peder Svensson² (från Vibberboda intill Hedemora) få befälet, medan han själv var upptagen med att tända upprorsfacklan i andra landskap. Dalkarlarna besegrade den dansk-trogna hären vid Brunnbäcks färja kort efter påsken 1521.

När Gustav återkom till Hedemora – vid denna tid den enda staden i Dalarna – fann han det nödvändigt att där upprätta ett myntverk för att kunna betala sina knektar och de dagliga utgifterna. Om detta finns att läsa i det äldsta manuskriptet till

2. Åtsida: Riksföreståndaren håller i den högra handen ett svärd, huvudet är bart med rak lugg, ansiktet är slättrakat, förutom stora mustascher. Frånsida: De korslagda dalpilarna¹². Omskriften lyder; GUSTAVI ERISON G, varvid sist nämnda bokstav får tolkas som "Gubernator".

biskop Peder Swarts³ krönika om kung Gustav I, nedskrivna cirka fyrtio år efter händelserna, men med kungens eget goda minne och relationer:

*På samma tid upprättade han ock Myntet uti Henemora och lät slå klippingar, satte på en sida en vänkt man (rustningsklädd man) och på den andra två dalpilar, dock uti pavementet (värdet) till lika valor med Konung CHRISTIERNES klippingar.*⁴

På denna uppgift har äldre tiders krönikörer byggt sina kortfattade skildringar av denna episod i Gustav Erikssons uppror – bland andra Erik Göransson Tegel⁵, Olof Celsius den yngre⁶ med flera. Platsen för myntverket diskuterats ingående hos prosten P. Uglå⁷ i dennes latinska dissertatio om Näsård i Dalarna, varvid han finner den Rosenwallska gården, kallad Myntgården, vid stora torget i Hedemora, vara den mest sannolika platsen.

Fram till 1528 ägdes denna gård av kungen. Byggnaden är sedan länge försvunnen, men källarna bör vara de ursprungliga. Man har även pekat ut platser vid Munkbosjön eller Brunnssjön; här finns lämningar av slagg. Vid sistnämnda sjö har, uppger Karl Trotzig, den så kallade Myntåkerns slagger visat sig härröra från koppartillverkning. Det var möjligtvis denna koppar som blandades i klippingarna, vilka som bäst var 3/4-lödig; det vill säga om man påminner sig att rent silver är 16-lödigt, innebär detta att klippingarna innehöll minst 11,75 gram koppar.

De låghaltiga klippingar som präglats av Gustav Eriksson i eget namn – alla mycket sällsynta – sönnerfaller i två huvudtyper. Den som allra mest påminner om Peder Swarts beskrivning, avbildas här (fig. 2). Den visar en man i rustning med vänstra handen i sidan, i den högra ett svärd, huvudet är bart med rak lugg, ansiktet är slättrakat, förutom stora mustascher. Myntets frånsida visar – för första gången i ett heraldiskt sammanhang – de korslagda dalpilarna, omgivna av i den undre pilvinkeln ett G, i var och en av de övriga en krona, allt innefattat i en sköld, i vilken en eller flera bokstäver av en omskrift kan läsas. Omskriften, sammanfogad från vad som inhämtats från flera exemplar, lyder; GUSTAVI ERISON G, varvid sistnämnda bokstav får tolkas som "Gubernator".

Den andra huvudtypen (fig. 3) visar på åtsidan en stiliserad, framåtvänd kungabild iförd rustning och mantel, hållande svärd och riksapplé, påminner närmast om kung Christians klippingar (fig. 1). Dess frånsida har samma vapen som föregående, endast att bokstaven G återfinns i övre pilvinkeln. Det bör tilläggas att det finns ytterligare ett mynt, dock med årtalet 1522, vilket är känt i endast tre exemplar, varav ett som rundmynt (fig. 4) – detta finns i Kungl. Myntkabinetet – och de övriga som klippingar sedan 1700-talet i respektive Wiens och Dresdens myntkabinett. Dessa är samtliga av mycket

gott silver; de har därigenom störst intresse genom att de återger Gustav Erikssons bröstbild på åtsidan iförd baret och harnesk. Exemplet i Kungl. Myntkabinetet har, som redan påpekats av C. R. Berch⁸ i dennes bilaga till Celsius *Kung Gustaf den Förstes Historia*, införskaffad år 1751 av greve Carl Gustaf Tessin (1695–1770) till drottning Lovisa Ulrikas myntkabinett på Drottningholm, vilket blev inlöst av Kronan.

De två förstnämnda typerna återfinns hos alla numismatiker alltsedan Elias Brenners *Thesaurus* 1691 och 1731. All tidigare forskning är gjord och med egna iakttagelser utökad i en uppsats av Ernst Nathorst-Böös *Gustaf Wasas frihetsklipping* (1946). Här återfinns vi den av T. G. Appelgren gjorda översikten från 1933, vilken alltsedan dess brukar följas, och en av N. L. Rasmusson föreslagen omdatering (1939) med flera senare kompletteringar.

Viktigast är emellertid, att man alltsedan Hans Forssells⁹ 1875 utgivna *Anteckningar om mynt, vikt, mått och varupris i Sverige under de första femtio åren af Vasahusets regering*, kunnat utnyttja biskop Hans Brasks kopiebok om myntordningar. Här återfinns inte endast uppgiften att "Myntmästaren heter Hec Lucas", utan även att han under sig hade en skrodermästare och ett antal svenner. Allt tyder på att de hade förhållandevis ansevärda löner och att präglingen varit betydande. Vi måste tillägga att man påvisat att klippingar har slagits i Söderköping från jultiden 1521/22 av en myntmästare Jochim (A. W. Stiernstedt¹⁰). Det slogs klippingar i Västerås och Anders Hansson var myntmästare även under den tiden 1522–1523 (B. Hemmingsson).

Den intresserade frågar sig därför, hur det kan komma sig att Gustav Erikssons klippingar är så sällsynta, då de har slagits i så ansevärda mängder i Hedemora så sent som 1523. Detta framgår av att den kände köpmannen Märten Skinnare¹¹ i Vadstena, ofta använd av kungen för många uppdrag, får på allhelgonadagen 1523 av kung Gustav, en kvit-

3. Åtsida: En stiliserad, framåtvänd kungabild iförd rustning och mantel, hållande svärd och riksäpple, påminner närmast om kung Christians klippingar. Frånsida: Samma vapen som föregående.

tens på en redovisning ”för all den del han uppburit och utgivit haver av vårt mynt i Henemora”.

Förklaringen är emellertid ”simpliciter” framlagd. Gustav Eriksson har präglat huvuddelen av sina klippingar med efterlikningar av kung Christians stämplat, varigenom han dels kunde hemlighålla omfattningen av sin egen myntning, dels i ännu högre grad öka tyrannens impopularitet. Denna teori återger Nathorst-Böös 1946 efter Rasmussons föreläsningar och den har på ett avgörande sätt bekräftats genom Hans Brasks kopiebook ”Om klippingen” (utgiven 1970 av Liedgren), där detta förhållande öppet anges, och genom det stora fynd av flera tusen klippingar, som gjordes i Västerås för omkring femtio år sedan, varav endast ett halvdussin slagits under riksförståndarens stämpel, resten i kung Christians namn. Det har påvisats (B. Hemmingsson 1973), att vissa av dessa ”danska” klippingar måste vara slagna av Gustav Eriksson, eftersom deras åtsida även använts för tillverkning av svenska klippingar av den 2:a typen (fig. 3).

Frågan är nu vilken som är äldst av de två huvudtyperna. Rasmusson menar att det måste vara typ 2 (fig. 3), som närmast liknar den danska förebilden, och därför var lätt att imitera, och att inskriften på typ 1 (fig. 2) slutar med bokstaven G = Gubernator = Riksförståndare. En titel Gustav Eriksson erhölet först i augusti

1521 i Vadstena. När myntningen tog sin början var han endast Dalarnas hövitsman.

Mot detta resonemang kan det finnas invändningar. Gubernator har en mer allmän betydelse som styresman, som mycket väl kan vara en översättning av titeln hövitsman. Stämpelkopplingarna mellan Gustavs typ 2 och förfalskningarna av kung Christians klippingar visar att denna myntning hänger samman. Gustav måste på ett tidigt stadium ha bestämt sig för att myntningen inte längre skulle ske under hans egen, utan under ”tyrannens” stämpel, med det lätt igenkända danska riksvapnet. Skulle han då ha gjort ett kort avbrott för en obehörig myntning i sitt eget namn, och med en bild på åtsidan, som liknade honom själv?

Klippingarna orsakade mycket förargelse och Gustav Eriksson måste redan år 1522 ge ut ett bättre mynt, främst 1 öre, för att kunna avlöna sitt utländska manskap. Klippingarna avlystes år 1524 av honom, eftersom han nu var erkänd som kung Gustav (sedan 6 juni 1523), och så även i Danmark, där kung Frederik I föregående år efterträtt sin brorson Christian II som avvikit till utlandet.

I Hedemora har ingen myntning företagits sedan klippingen avskaffades. Dock omnämnes 1527 och 1530 mäster Hans Myntmästare och år 1530 levererar han 650 mark örtug i silver och penningar, som han var skyldig kung Gustav ”för den sak och

misshandel som han uti kommen var”. Han kallades då ”fordom myntmästare i Henemora” och har alltså utövat detta yrke, kanske efter Hec (herr?) Lucas.

FOTO GABRIEL HILDEBRAND, KMK. SKALA 2:1.

Noter

¹ Jörgen Kock (1487–1556) kom sannolikt från Westfalen och därför kallad ”vestphalus”, kung Christian II:s myntmästare på Malmöhus. Den sista myntningen 1523 på nära 42 000 mark gick till kungen som skulle köpa en legohär för att återta landet. Samma år blev Kock borgmästare i Malmö. År 1522 förvärvade Kock en stor fastighet invid Adelgatan, där han lät uppföra ett av de mera påkostade borgarhusen i Norden. I augusti kom Gustav Vasa till Malmö för att fredsförhandla med danskar och tyskar. Kungen bodde då hemma hos Jörgen. Han uppskattades så mycket att när Erik (XIV) skulle döpas var Jörgen en av faddrarna. Kock adlades sedermera 1526 av danske kungen.

² Peder Svensson i Vibberboda (ibland Peter Svensson), troligen en bergsman från Falun. Han var den förste som Gustav Vasa besökte på sin väg upp mot Dalarna 1520. Peder gick i spetsen för en här om 5 000 man. Han segrade i slaget vid Brunnbäcks färja. En trogen kungavän under hela sitt liv.

³ Peder Swart (d. 1562), eg. Peder Andræ med tillnamnet ”Svart”. Biskop i Västerås 1557. Krönikeskrivare och historiker åt Gustav Vasa. Peder Swart var biskops- och kungsfogde 1540–46, skolmästare i Västerås 1545–50 samt prost i Tuhundra prosteri. År 1550 blev han sannolikt kaplan hos Gustav Vasa. Peder Swart författade en välskriven krönika som omfattade åren fram till 1534, delvis dikterad av kungen, och den är inte helt historiskt pålitlig.

⁴ Danmark och Sverige hade olika mynträknningar. Den danska skillingen var sedan 1440-talet = 12 danska penningar. I vårt land var 1 mark = 192 penningar. På sina håll fick klippingen en så usel kurs som 2 svenska penningar.

4. Myntet har en hög silverhalt och är känt i tre exemplar, varav två är klippingar.

Åtsida: Gustav Erikssons bröstbild iförd baret och harnesk.

Frånsida: Samma vapen som föregående. Det latinska valspråket är: BESKYDDE OSS JESUS.

Årtalet är 1522 (1-ören har slagits från 1523 och framåt; alla med årtalet 1522 har då en vilseledande datering).

⁵ Erik Göransson Tegel (1563–1636), svensk ämbetsman och historiker. Son till Göran Persson. Hertig Karl bekostade hans universitetsstudier i Tyskland. Som 20-åring återkom Tegel till Sverige där han användes som spion eller fiskal. Blev biträdande kammarråd 1610. Tegel fick i uppdrag av Karl IX att skriva ett verk om Gustav Vasa och hans historia. Ett arbete som granskades och korrigerades av Karl IX själv. Tegels ursprungliga manuskript förvaras i Kungliga Biblioteket. År 1627 bekräftades faderns förmodade adelskap och ätten introducerades på Riddarhuset.

⁶ Olof Celsius d.y. (1716–94), född i Uppsala. Historiker, biskop, politiker. Fil. magister 1740. Docent i historia vid Uppsala universitet 1741, professor i historia 1747, prästvigd 1751, ledamot av prästeståndet bl.a. vid riksdagarna 1755–56. Jämte sina syskon adlad med namnet von Celse 1756. Han behöll som präst sitt ofrälse namn. I det politiska livet kom Celsius att spela en framträdande roll. Hans utnämning till professor i historia, 31 år gammal, fick karaktären av politisk belöning. År 1738 gjorde han ett försök att tillsammans med A. Hesselius Americanus ersätta den döda Argus med tidskriften *Thet svenska nitet* vars innehåll framkallade den första litterära striden i vårt land. *Konung Erik den fortondes historia* (1774) var ett av hans

arbeten. 1700-talets psalmboksarbete, som utgavs 1765 och 1767, kallades "celsiska psalmboken". År 1774 utnämndes han till pastor primarius och kyrkoherde i Storkyrkoförsamlingen. Utnämnd till biskop i Lunds stift 1777 och lämnade Stockholm 1779. Vid riksdagen 1786 ansågs Celsius som den givna ledaren av oppositionen inom prästeståndet. Celsius anses i hög grad vara representativ för 1700-talets rika kulturliv.

⁷ Petrus Ugla (1709–85), prästvigd 1736. Fick 1739 ett anbud att konservera pastorshuset i Köping, men avslod det. Befordrad till 2e pastor för Kungl. Drabanterna. Tjänstgörande vid Kungl. Hovet och höll 1743 en allvarlig predikan till den upproriska allmogen, Dalaupproret, efter deras dåraktiga företag. Sändes därefter till "deras landsbygd, att med lämpliga föreställningar söka stilla missnöjet". Tillträdde i Hedemora 1746, präst 1751. Fick kallelse till Storkyrkoförsamlingen, Stora Tuna och Sala men tackade nej på sin och församlingens begäran. Utnämnd till teol. dr vid Gustav III:s kröning 1773.

⁸ Carl Reinhold Berch (1706–77), numismatiker och ämbetsman. År 1749 ledamot av Vetenskapsakademien, 1750 sekreterare i Antikvitetsarkivet. Han fick 1755 kansliråds titel och upphöjdes 1762 i adligt stånd men tog aldrig introduktion på Riddarhuset. Berch var

en framstående myntkännare och ökade anseeligt arkivets svenska och romerska myntskatter.

⁹ Hans Ludvig Forssell (1843–1901), född i Gävle, historiker, skriftställare, liberal politiker och ämbetsman. Filosofie doktor och docent i Uppsala 1866. Tjänstgjorde som sekreterare bland annat i Konstitutions- och Bankoutskotten samt i myntkommittén 1869–70 och skandinaviska myntkonferensen 1872. Verksam som vetenskapsman och publicist och medverkade kraftigt till genomförandet av den skandinaviska myntkonventionen. År 1869 blev han redaktör för Svensk litteraturtidskrift. Han ledde 1870–74 Svensk tidskrift för litteratur, politik och ekonomi. Samtidigt redigerade han flera tidskrifter och serier för folkbildning. År 1873 blev han direktör för Centraltryckeriet och 1874 sekreterare i Riksbanken. Då Louis de Geer i maj 1875 bildade sin andra regering blev den då 32-åriga Forssell finansminister. Han kom inte på god fot med ledamöterna i någon av kamrarna och hade en tendens att uppträda skarpt och överlägset. Ledamot av första kammaren flera gånger under åren 1880–97. Forssell såg historieforskningen som sitt stora kall. Efter sin doktorsavhandling skrev han *Bidrag till historien om Sveriges förvaltning under Gustaf den förste* (1866), därefter inledde han sitt arbete

Träsnitt. Myntslagning.

UR OLAUS MAGNUS HISTORIA OM DE NORDISKA FOLKEN (ROM, 1555).

"Sveriges inre historia från Gustaf den förste" (1869–75), ett på den tiden nytt område: Sveriges ekonomiska historia. Han var ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien från 1876 och av Svenska Akademien från 1881.

¹⁰ August Wilhelm Stiernstedt (1812–80), e.o. notarie i Svea hovrätt. Ridarhuskanslist under 1840 års riksdag, ledamot av övre borgsrätten 1842, kammarherre 1849, ceremonimästare vid hovet 1852, rikshärold och riksheraldiker 1855. En framstående numismatiker.

¹¹ Märten Nilsson Skinnare (d. 1542), en from romersk katolik och handelsman i Vadstena. En av de rikaste i det samtida Sverige genom sina affärer i skinn och päls. Genom vänskapen med Gustav Vasa fick han år 1524 rättigheter till silver- och kopparmalmstreck på Kopparberget i Bergslagen och Östergötlands silverberg. Hans förmögenhet utgjordes bland annat av egendomar i exempelvis Vadstena, Stockholm och Söderköping. Märten Skinnare föll senare i onåd hos kungen.

¹² Beträffande Dalarnas vapen. I Peder Svarts krönika (Edéns utgåva 1912 s. 21) omtalas att "såsom han [Gustav] och tillförenne them [dalkarlarna] lärdt hade ett bättre skick på att smida Dalepilar, än the tilförenne wiste, nämligen medh snede slindor och icke så longlig udd, att the skulle kunna hechta på och skruffua sig in genom harnesket".

Tydligen har Gustav instruerat dalkarlarna att gjuta pilspetsarna till armborstpilarna på ett annat och bättre sätt, så att de lättare trängde genom ett harnesk. Kan det vara så att Gustav var så stolt över denna förbättring och tillmätte den en så stor betydelse i krigföringen mot danskarna, att han av denna anledning inte bara såg till att Dalvapnet förändrades, utan även inkorporerade pilarna i myntbildernas vapen? Den enda som har nämnt Gustavs innovation är Fredrik Clason i en uppsats om *Dalpilarna i Dalarnas vapen* och som hänvisar till Klemmings edition av Peder Svarts krönika (Hemmingsson).

NUMISMATISKA FÖRENINGAR I SNF

Alingsås Numismatiska Förening
Edshultsvägen 20
441 96 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb
www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening
www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb
Östra Infarten 4
313 31 Oskarström

Kalmar Myntklubb
www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker Myntklubb
www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco
www.mksb.se

Nola Myntklubb, Örnköldsvik
www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb
www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska Föreningen i Hässleholm
www.myntforeningen.se

Numismatiska klubben i Uppsala
www.nku.nu

Samlarföreningen Klave
Oskarsgatan 12
331 41 Värnamo

Samarklubben Numis
www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb
www.sigtonamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb
www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb
ga@aotn.eu

Svenska Pollettföreningen
www.pollett.se

Sävsjö Myntklubb
Parallellgatan 19
576 33 Sävsjö

Södra Dalarnas Myntklubb
medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening
Ölandsgatan 7
574 37 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb
Hedvägen 4
314 33 Hyltebruk

Westerbergslagens Myntklubb
Flatenbergsvägen 4
777 34 Smedjebacken

En missad silverdollar ...

Av Bo Gunnarsson

Alla har vi våra specialområden inom mynt och myntsamlande, likaså jag. Men ibland tillåts man glida på numismatikens skala och ge sig på att skriva om något som ligger långt, långt bortom det man normalt intresserar sig för. För den som tror att titeln handlar om en ny ovärderlig variant av en silverdollar, ber jag icke göra sig besvär att läsa längre. Den som däremot tycker om att vidga gränserna för numismatik kan dock kanske finna en viss behållning av fortsatt läsning. I vilket fall som helst så utspelar sig händelsen i Nevada under vilda västerns och guldrushens glansdagar. Närmare bestämt i den mytomspunna staden Carson City med sin granne, guldgrävarstaden Virginia City.

År 1859 – när Carson City bara var en liten nyvaken stad som levde på några små guld- och silverfyndigheter – började man vaska fram silver och guld från en ny fyndighet. Uppe på den östra sluttningen av Mount

En missad dollar ... FOTO: FÖRFATTAREN.

Davidson hade man hittat en kraftigt silverförande malmåder (engelska: *lode*). Det man inte kunde gissa var att den nya malmfyndigheten, som senare kom att kallas *Comstock Lode*, med sitt namn efter gruvarbetaren Henry Comstock, skulle bli den rikaste silverfyndigheten i USA:s historia. Ryktena spred sig snabbt och lycksökarna som tog sig upp längs de eländiga stigarna var många.

Runt om vid de rika fyndigheterna öppnades gruvschakt efter gruvschakt och tusentals personer bosatte sig i de primitiva hus som växte upp och bildade grunden till Virginia City, cirka 15 miles nordost om den större staden

Carson City. Allt flera djupa schakt öppnades och gruvverksamheten expanderade kraftigt, och med det också staden Virginia City. Vid mitten av 1870-talet nådde den sin höjdpunkt med omkring 25 000 invånare!

Året efter fyndet av malmådern vid Mount Davidson tillträdde Abraham Lincoln som USA:s president. Lincoln, som kom från det republikanska partiet, drev en kampanj som motsatte sig utökandet av slaveriet bortom de delstater där det redan existerade. Den dispyt som detta ledde till utvecklade sig till att sydstaterna lämnade unionen i protest och sin tur starten på det amerikanska inbördeskriget våren 1861.

Den ökade silverbrytningen expanderade kraftigt och kommersen i de båda städerna blomstrade. Därmed också behovet av silverdollar. På grund av svårigheten att transportera guld och silver över Sierra Nevada-massivet till det närmaste myntverket i San Francisco, behandlade kongressen ett förslag att etablera ett myntverk i Carson City. Beslutet undertecknades 1863 men byggandet påbörjades först efter inbördeskrigets slut 1865 och slutfördes fyra år senare.

De första mynten som präglades i staden var *Liberty Seated Dollars* med årtalet 1870. Några år senare, 1876, väckte chefen för myntverket i Philadelphia, Henry Linderman, tanken att

Gruvbrytning i Comstock Lode 1876.

KÄLLA: WIKIPEDIA.

Anna Willess Williams
porträtterad av Thomas Eakins.

KÄLLA: WIKIPEDIA. BESKUREN.

utforma ett nytt nationellt silvermynt. Han kontaktade *Royal Mint* i London för att hitta den person som skulle kunna vara villig och kapabel att ta positionen som assisterande gravör. Svaret på Lindermans förfrågan blev namnet på en ung man som hade gjort sig själv ett betydande namn på *Royal Mint*, men där det tyvärr inte för tillfället fanns någon position för honom. Det var den då 30-åriga George Thomas Morgan. I oktober 1876 anlände Morgan till Philadelphia och hans första arbete blev att utforma och gravera stamparna till ett ½-dollars provmynt.

Precis ett år efter att Morgan anlät till USA lät överintendenten för myntverket i Philadelphia, James Pollock, beordra att ta fram modeller och stampar för ett 1-dollarmynt baserat på provmyntet. Både Morgan och chefsgravören William Barber arbetade fram förslag på åtsidor och frånsidor för det nya myntet. Morgan hade valt att, i stället för att illustrera åtsidans motiv av "Frihetens Gudinna" med en fiktiv bild, välja en amerikansk kvinna som modell. Efter att ha avvisat flera kandidater rekommenderade Thomas Eakins, konstnär och god vän till Morgan, att kontakta den 20-åriga *Anna Willess Williams*. Williams ställde motvilligt upp, övertygad av sina vänner. Morgan imponerades av hennes profil och uppgav att den

var den mest perfekta han hade sett i både England och Amerika.

Den 21 februari 1878 skrev Linderman till Pollock "att han hade för avsikt att i händelse av att förslaget för det nya myntet som nu väntar i kongressen, blir lag, begära godkännande hos statssekreteraren av de stampar som förberetts av Mr. Morgan". Förslaget vann laga kraft och den 11 mars 1878 tillverkades den första av George Morgans vackra silverdollar på myntverket i Philadelphia, USA:s största. Ytterligare tre myntverk började tillverka myntet samma år; San Francisco, New Orleans och Carson City. Silverdollarn kom att präglas från 1878 till 1904 samt år 1921, då också i Denver.

Förutom på mynten tillverkade i Philadelphia finns myntorten angiven på frånsidan just ovanför bokstaven "o" i dollar. S står för San Francisco, O för New Orleans, D för Denver. Myntverket i guldgrävar-staden Carson City fick myntmärket CC och Morgan-dollar präglades där från 1878 till 1893 med uppehåll åren 1886–1888. Totalt präglades 657 miljoner av den nästan 27 gram tunga Morgan-dollar varav ungefär 2%, 13,9 miljoner, i Carson City med silver från Nevada.

Men bort från fakta och åter till guldruschens verklighet.

Virginia City stod på sin höjdpunkt när George Morgans vackra silverdollars började tillverkas på myntverket i Carson City 1878. En av dem som tillverkades det året hamnade till sist som udda objekt i min samling. Det måste ha varit en febril kommers och verksamhet i "storstaden" Carson City för att förse de 25 000 invånarna i Virginia City uppe på sluttningen av Mount Davison med utrustning och förnödenheter. Med häst var sträckan nog en dagsmarsch och till fots kanske det dubbla. Om det med tiden blev väg som kunde bära häst, vagn och diligens står inte berättat, men verkar troligt.

I båda städerna fanns det gott om "saloons" där de som lyckats väl spenderade sin dagskassa på bourbon, öl, kortspel och vackra flickor.

Myntverket i Carson City.

KÄLLA: WIKIPEDIA.

Givetvis fanns affärer av skilda slag, hästuthyrning, banker, bordeller och gallerförsedda vistelser för dem som sherifferna lagt sina händer på när de passerat lagens gränser. Och för dem som passerat lagens rämärken med råge stod även galgen redo. Om inte sheriffen hann skipa rättvisa så var det på tu man hand man gjorde det. Det var här duellanterna möttes på gatan för att göra upp. Men det var inte alltid som de gjorde upp med livet som insats. Att visa sin skjutskicklighet genom att snabbt dra sin Colt och från höften sätta en välplacerad kula rakt igenom en mot skyn uppkastad silverdollar kunde bringa respekt även hos den mest ärrade revolverman.

I fallet med min silverdollar så missade skytten, och tur var väl det, i varje fall för mig. En genomborrad silverdollar blev bara silverskrot men just denna föll till marken oskadd, ända tills den träffade en sten och som minne fick ett par rejäla kantslag. Och det gjorde att den överlevde och fortsatte sina äventyr från hand till hand mellan guldgrävare, saloonägare, bordellinnehavare och revolvermän, för att exakt 100 år senare hamna i min samling. Nu, efter ytterligare några årtionden, när Carson City-dollar av en händelse hamnade på mitt skrivbord, blev jag manad att skriva några rader om dess öden.

Visst är en ocirkulerad Morgan-dollar mycket vacker, men ... vad är det jämfört med en som av verklig hetens tuffa duster slitits och ärrats under vilda västerns och guldrushens glada och vilda dagar och, som tur är, bara fick känna vinddraget av kulan som missade den...

Uddevalla museum: Bidrag till Bohusläns och Dalslands myntfynd

Av Anton Larsson

Det har under årens lopp publicerats många utmärkta landskapsinventeringar över myntfynd runt om i Sverige, vilka är en fantastisk numismatisk resurs. Men ingen sammanställning blir någonsin komplett och det är lätt att vissa källor faller undan. En sådan källa är för landskapen Bohusläns och Dalslands del förteckningarna över donationer till Uddevalla museum, vilka gjordes under andra hälften av 1800-talet. Här återfinns flera myntfynd som inte finns noterade i landskapsinventeringarna.

Under det nationalromantiska och lokalpatriotiska 1800-talet skulle varje stad med självrespekt ha ett eget museum. Så gällde även lilla Uddevalla i Bohuslän. År 1861 började man på initiativ av stadens borgerskap samla ihop föremål till ett stadsmuseum. Mycket fort togs tusentals föremål emot, alltifrån nyskjutna fåglar och underliga stenar till etnografiska föremål från andra sidan jorden.

Naturligtvis skulle museet också ha en numismatisk samling.¹ Uddevalla museum öppnade till slut lördagen den 18 juli 1863 (fig. 1). Inträdespriset var 25 öre. En kommentar var att "för att icke hafwa existerat längre tid, äro samlingarne ganska vackra och talrika, i synnerhet hwad beträffar mynt- och medalj-afdelningen".² Den vad gäller numismatiken totalt dominerande figuren under dessa Uddevalla museums tidiga år var fru Elise Nomell (1829–1901) (fig. 2), som själv ordnade och skötte myntsamlingen.³

1. Reklam i Bohusläns Tidning 1863-07-16 (nr 54), sid. 1, inför Uddevalla museums invigning.

HÄMTAD FRÅN [HTTPS://TIDNINGAR.KB.SE](https://tidningar.kb.se)

Från och med 1861 när museikommittén bildades och fram till början av 1880-talet publicerades i lokaltidning *Bohusläns Tidning* mer eller mindre regelbundet förteckningar över nyinkomna donationer till stadsmuseets samlingar. Vissa år rapporterades nya gåvor varje månad, andra gånger inte alls eller någon enstaka gång per år. Mängden information om varje föremål varierar också. I förteckningarna från 1860- till 1880-tal finns beskrivna hundratals – ja, tusentals – mynt av alla olika slag och åldrar, från romerska kopparmynt och kufiska silvermynt till 1700-talets spellenningar och allt däremellan. Tyvärr är det mycket sällan som fyndplats anges. Trots detta har man ofta anledning att tro att mynten påträffats i närområdet. Även om inte alla de angivna donationerna är jordfynd måste en avsevärd mängd ändå vara det, speciellt när det gäller till exempel torpare, klockare och trädgårdsmästare runt om på landsbygden som

kommer med ett enstaka gammalt koppar- eller silvermynt att ge museet.

Museipersonalen var naturligtvis inte omedveten om denna problematik. Den 23 juni 1862 annonserades att "de som till Museum benäget förära sten- eller metallvapen, antiqviteter m. m. hwilka äro hittade i jorden, täcktes uppgifwa stället hwar fyndet är gjordt".⁴ Detta efterföljdes dock alltså långt ifrån alltid.

Genom alla dessa enträgna donationer hade Uddevalla museum år 1937 cirka 6000 nummer i sin myntsamling. Museet omvandlades år 1977 till Bohusläns museum och en ny museibygnad invigdes 1984.⁵ Sannolikt har en del kunskap om myntsamlingen gått förlorad mellan de förteckningar som publicerades i *Bohusläns Tidning* på 1860-, 1870- och 1880-talen och det moderna läns museet. Säkert är att flera av de myntfynd som noteras i de gamla förteckningarna inte återfinns i de numismatiska landskapsinventering-

arna. I listan nedan är socknarna (utmärkta med "B" för Bohuslän eller "D" för Dalsland) och fyndorterna sorterade i alfabetisk ordning. Totalt ingår femton fynd vilka inte återfinns i *Myntfynd från Bohuslän*⁶ eller *Myntfynd från Dalsland och Värmland*.⁷

Bokenäs socken (B)

1. Stale. Donerat i januari 1865. "Af J.A. Olsson, Bjällande: ett gammalt sällsynt silfwermynt hittadt i jorden på hemmanet Stahle i Bokenäs egor."⁸

Bäve socken (B)

2. Kodebacken. Donerat 1862. "Af Hr Apothekare Fahlström: 18 st. gamla Danska silfwermynt, funna wid Kodebacken; 2 nyare d:o och 2 kopparmynt."⁹

3. Okänd fyndort. Donerat 1861. "Från herr Bagge på Kuröd: 1 silfwermynt af 1667, 2 gamla kopparmynt funna i jorden."¹⁰

Foss socken (B)

4. Foss kyrka. Donerat i april-maj 1869. "Af ordf. i kyrkobyggnads-komitén i Foss Abrah. Rytterberg: 10 st. silfwermynt från 15-1600-talet funna i Rytterbergska grafwen i Foss kyrka."¹¹

5. Okänd fyndort. Donerat 1861. "Af Erland Natt och Dag: 9 st. silfwermynt, hufwudsakligen fr. Christian IV:s tid, funna i Foss Socken, 2 kopparmynt."¹²

Kungälv stad (B)

6. Okänd fyndort. Donerat i september-oktober 1864. "Af Herr A. Hammarstrand: ett danskt silfwermynt af år 1681 funnit i jorden wid Kongelf."¹³

Kville socken (B)

7. Okänd fyndort. Donerat i november-december 1865. "Af major Chr. Unger: 'en mark danskt' i silfwer af år 1561 funnet på en ö i Qwille socken, en rupie af silwer utgifwen år 1862."¹⁴

8. Okänd fyndort. Donerat i januari-februari 1866. "Af major C. Unger: ett öre silfwermynt af år 1677 funnet på en ö i Qwille skärgård."¹⁵

2. Elise Nomell (1829–1901).

FOTO: ROBERT LINDAHL. KÄLLA: [HTTPS://DIGITALT-MUSEUM.SE/011014306932/ELISE-NOMELL-UDDEVALLA](https://digitalt-museum.se/011014306932/ELISE-NOMELL-UDDEVALLA).

Skredsviks socken (B)

9. Cederslund. Donerat i juni-augusti 1874. "Af Victor Lundström, Cederslund: ett danskt kopparmynt af år 1771 funnet på Cederslund."¹⁶

10. Okänd fyndort. Donerat i maj 1864. "Af Herr B. Lundström, Cederslund: ett danskt silfwermynt af år 1655 funnet i jorden uti Skredsviks socken på ett ställe der förut ett fynd af kopparmynt blifwit gjort."¹⁷

11. Skredsviks gamla kyrka. Donerat april-maj 1865. "Af skollärare E. Hansson, Skredsvik: ett silfwermynt af år 1672, funnet i grunden till Skredsviks gamla kyrka."¹⁸

Stala socken (B)

12. Hjälmhult. Donerat i augusti 1868. "Af befallningsman Oscar Warmark; ett silfwermynt af år 1555 funnet wid plöjning i hemmanet Hjelmhults i Stahla socken ägor."¹⁹

Uddevalla stad (B)

13. Skansberget. Donerat i mars 1873. "Af fru Fanny Jacobi, Uddevalla, 1 Carl XI kopparmynt funnet på Skansberget."²⁰

Valbo-Ryrs socken (D)

14. Valbo-Ryrs kyrka. Donerat i januari-april 1874. "Af pastor D. Wannberg: 2 ex. Af nödmynet Kronan (1715) funna under altaret i Norra Ryrs gamla kyrka."²¹

Ödeborgs socken (D)

15. Långholmen. Donerat i september-oktober 1868. "Af Petter Ekström, Ödeborg & Bråten, 15 st. kopparmynt funna i sjön Långholmen."²²

Noter

- ¹ Kjellgren 2004, s. 97.
- ² Anonym (1863), s. 2.
- ³ Anonym (1871), s. 2.
- ⁴ Anonym (1862a), s. 3.
- ⁵ Kjellgren 2004, s. 97.
- ⁶ Kjellgren 2004.
- ⁷ Beckman-Thoor & Wiséhn (1992).
- ⁸ Anonym (1865a), s. 4.
- ⁹ Anonym (1862b), s. 4.
- ¹⁰ Anonym (1861a), s. 3.
- ¹¹ Anonym (1869), s. 3.
- ¹² Anonym (1861b), s. 3.
- ¹³ Anonym (1864b), s. 3.
- ¹⁴ Anonym (1866a), s. 3.
- ¹⁵ Anonym (1866b), s. 4.
- ¹⁶ Anonym (1874), s. 3.
- ¹⁷ Anonym (1864a), s. 4.
- ¹⁸ Anonym (1865b), s. 3.
- ¹⁹ Anonym (1868a), s. 3.
- ²⁰ Anonym (1874b), s. 4.
- ²¹ Anonym (1874a), s. 3.
- ²² Anonym (1868b), s. 3.

Källor

- Anonym (1861a). "Förteckning på gåfwor som blifwit inlemnade till härwarande Museum". *Bohusläns Tidning* 1861-08-22 (nr 64), s. 3.
- Anonym (1861b). "Förteckning på gåfwor som blifwit inlemnade till härwarande Museum". *Bohusläns Tidning* 1861-11-14 (nr 88), s. 3.
- Anonym (1862a). "Förteckning på gåfwor som blifwit inlemnade till härwarande Museum". *Bohusläns Tidning* 1862-06-23 (nr 47), s. 3.
- Anonym (1862b). "Förteckning på gåfwor, som blifwit inlemnade till härwarande Museum". *Bohusläns Tidning* 1862-09-15 (nr 71), s. 4.
- Anonym (1863). "Uddevalla Museum". *Bohusläns Tidning* 1863-07-20 (nr 55), s. 2.

Anonym (1864a). "Gåfwor till Uddewalla Museum (Maj månad.)". *Bohusläns Tidning* 1864-06-07 (nr 44), s. 4.

Anonym (1864b). "Gåfwor till Uddewalla Museum (September & Oktober månader.)". *Bohusläns Tidning* 1864-11-11 (nr 88), s. 3.

Anonym (1865a). "Gåfwor till Uddewalla Museum (Januari månad.)". *Bohusläns Tidning* 1865-02-14 (nr 12), s. 4.

Anonym (1865b). "Gåfwor till Uddewalla Museum (April och Maj månader.)". *Bohusläns Tidning* 1865-06-09 (nr 44), s. 3.

Anonym (1866a). "Gåfwor till Uddewalla Museum (November och December 1865.)". *Bohusläns Tidning* 1866-01-26 (nr 8), s. 3.

Anonym (1866b). "Gåfwor till Uddewalla Museum (Januari & Februari månader.)". *Bohusläns Tidning* 1866-03-16 (nr 22), s. 4.

Anonym (1868a). "Gåfwor till Museum (Augusti månad.)". *Bohusläns Tidning* 1868-09-11 (nr 73), s. 3.

Anonym (1868b). "Gåfwor till Museum (September och Oktober månader.)". *Bohusläns Tidning* 1868-11-27 (nr 95), s. 3.

Anonym (1869). "Gåfwor till Museum (April och Maj månader.)". *Bohusläns Tidning* 1869-06-29 (nr 50), s. 3.

Anonym (1871). "Uddewalla Museum". *Bohusläns Tidning* 1871-03-03 (nr 17), s. 2.

Anonym (1873). "Gåfwor till Uddewalla Museum (Mars månad 1873.)". *Bohusläns Tidning* 1873-04-18 (nr 29), s. 4.

Anonym (1874a). "Gåfwor till Uddewalla Museum (1874 t.o.m. April.)". *Bohusläns Tidning* 1874-05-29 (nr 41), s. 3.

Anonym (1874b). "Gåfwor till Uddewalla Museum. (Juni-Augusti 1874.)". *Bohusläns Tidning* 1874-09-29 (nr 76), s. 3.

Beckman-Thoor, K. & Wiséhn E. (1992). *Sveriges mynthistoria. Landskapsinventeringen. 6. Myntfynd från Dalsland och Värmland. Kungl. Myntkabinettet.*

Kjellgren, R. (2004). *Sveriges mynthistoria. Landskapsinventeringen. 11. Myntfynd från Bohuslän, s. 97. Kungl. Myntkabinettet.*

Anton Larsson är doktorand vid Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet.

KONGL. MYNTHUSET 1696–1790

DEN BYGGNAD SOM Kongl. Myntet huserade i under 1700-talet låg vid Mynttorget strax väster om Gamla Norrebro i Staden. Det var inledningsvis Nicodemus Tessin den äldre och därefter hans son med samma namn som ritat och planerat byggnaden. Den hade tre våningar och stod helt färdig 1696.

På Jonas Brölin (ingenjör vid Kongl. Landtmäteri Cont.) karta över Stockholms stad år 1771 anges under nummer S:70 att här låg *Kongl. Myntet, Bergs Coll: Controll Värket: Prober Kam: och Laboratorium Chemicum*. Vid nummer S:70½ ses *Lilla Myntet*.

Själva "Myntet", som myntverket kallades och för vilket ju stora huset byggdes, höll till på gatuplan. Närmast huvudingången mot Mynttorget fanns vaktmästarens rum, svarvkammaren och penningräknarnas rum. I västra längan låg myntsalen, smältkammaren, valsverket och, mot Strömmen, myntmästarens proberum. Dessutom vitsjudningsrummet samt våg- och materialrum.

I längan som vette mot Riddaregatan (nu Myntgatan) låg klipphammaren, präglarstugan och medaljkammaren. På översta våningen fanns myntmästarens och proberarens bostäder – där bodde de med sina familjer får man förmoda. Varje familj hade egen sal, fyra kammare samt ett kök. Våningen där emellan disponerades sedan 1694 av Bergskollegium. Även ett antal hyresgäster bodde i huset.

Myntmästare i Stockholm under hela denna tid var Anders Strömmer 1684–1699 som flyttade in först, sedan Henrik Zedritz 1700–1706, Lorentz Careelberg 1706–1722, Georg Zedritz 1722–23, 1730–38, Esaias Zedritz 1723–1730, Hans Malmberg 1738–1762, Albrekt Lindberg 1762–1773 samt Olof Lidijn 1773–1819, som var den som fick uppleva rivning och återuppbyggnad.

Något längre västerut, vid vattnet utmed Myntgränden, fanns lilla mynthuset som uppförts 1718. Där låg smedjan, två präglarstugor i vilka

två gesäller bodde, samt kol- och vedbodarna av trä. Senare uppfördes ett stenhus med glödugn samt två valsverk för myntningen. Verksamheten gick under namnet "Lilla Myntet".

Man hade under lång tid haft problem med myntverkets stora byggnad, sättningar i marken hade uppstått, reparationer hade gjorts av och till under åren, men nu gick det inte längre. Våren 1784 påbörjade man rivningen. I augusti återvände kungen från sin italienska resa medförande nya intryck. Bland annat skulle fasaden förses med de fyra doriska kolonner vi ser än i dag.

Året därpå, 1785, gjorde rivningsarbetarna ett märkligt fynd. I ett rättbo (av alla ställen) strax under takfoten låg en hög små silvermynt. Det var cirka 2 500 ryska kopeker med en total vikt om 50 lod (= 664 gram). Alla mynten tros vara utgivna vid tiden för tsar Peters regering (1682–1725), möjligen 1698–1717.

Det kan röra sig om dem som stulits år 1732 ur ett förråd i Mynthuset och som hittades först ett drygt halvsekel senare. Tjuven torde ha varit en av de många anställda och boende i byggnaden, som haft kännedom och tillträde till skrot- och materialkammaren på gatuplan där väl förrådet låg. Drygt fyrtio mynt ur fyndet insortades i Kungl. Myntkabinettets systematiska samling men utan proveniensangivelse.

Den nya byggnaden slutfördes år 1790 med en i stort samma invändiga disposition som den förra. Över förstren på andra våningen ses inskriptionen: KONGL · MYNTHUSET · Å · NYO · BYGT · UNDER · K · GUSTAF · III · REGERING · MDCCXC.

MGL

Litteratur

Larson, P.: *Ryska droppar. Den ryska myntningen 1350–1700*, s. 81–84. 2006.

Selling, G.: *Myntverkets byggnader i Stockholm. Kungliga myntet 1850–1950*, s. 31–49. 1950.

Wollin, N. G.: *Kungl. Maj:ts kanslis historia. II. Mynthuset*, s. 51–79. 1934.

APPELGREN och tabell- striden

THORE GUSTAF APPELGREN är för dagens samlare mest känd för sin beskrivning över Gustav Vasas mynt, utkommen 1933. Det är ett sällsynt gediget verk, som står sig väl än i dag.

Appelgren föddes år 1870 i Skövde och var resepostexpeditör innan han år 1908 etablerade sig som mynt-handlare i Stockholm. Han höll under de följande åren också auktioner över ett antal förnämliga samlingar. Under åren 1925 till 1933 var Appelgren anställd som amanuens vid Kungl. Myntkabinettet, vilket är anmärkningsvärt eftersom han inte hade någon formell akademisk utbildning. Han hade redan år 1905 publicerat en katalog över Gustav Vasas mynt i *Numismatiska Meddelanden XVI*, men under sin tjänstgöringstid vid KMK fick han möjlighet att genom Vitterhetsakademien ge ut en väsentligt förbättrad och omarbetad beskrivning.

Till verket hör även två utvikbara tabeller, där katalognumren är ordnade kronologiskt, antingen efter myntorter och nominaler eller efter nominaler och myntorter. Tabellerna utarbetades av den dåvarande antikvarien, sedermera chefen för Kungl. Myntkabinettet, Nils Ludvig Rasmusson.

Appelgren ville dock ha tabellerna uppställda på ett annat sätt, något som inte utgivaren, det vill säga Vitterhetsakademien, godkände. Det kan tyckas vara ett mindre problem, eftersom tabellerna sällan eller aldrig används; undertecknad har till exempel själv aldrig konsulterat dem. För den principfaste Appelgren var det emellertid en fråga av avgörande betydelse, så till den grad att han sade upp sig från sin anställning vid KMK och återgick till mynthandlarskräet.

The image shows two tables from the book 'Gustav Vasas mynt'. The left table is titled 'Tabell över myntsorter och myntvärdet, uppsett på sorten och sedelomsättningens Rätt 1633-1646' and is divided into three columns: '1521-1533', '1533-1540', and '1540-1560'. The right table is titled 'T. G. Appelgren, Skriftställ till en på Kungl. Vitterhetsakademien, beskrivning över Gustav Vasas mynt' and is divided into two columns: '1541-1560' and '1560-1632'. Both tables list various coin types and denominations, with small circles indicating their presence in the collection.

Han publicerade även den egna tabellen, som såldes genom SNF. Se bilden ovan.

I Vitterhetsakademiens numismatiska bibliotek finns en bok som illustrerar denna konflikt. I ett ursprungligen fint inbundet exemplar av Appelgrens *Gustav Vasas mynt* från 1933 finns nämligen följande text sirligt inskriven på försättsbladet: ”Till Herr T. G. Appelgren med tack-samt erkännande af värdefullt arbete i Kgl. Myntkabinettet från Kgl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien”. Under detta har riksantikvarien Sigurd Curman skrivit sin namnteckning. Förklaringen till att boken trots detta har hamnat i Vitterhetsakademiens bibliotek hittar vi längst bak i den. Där finns nämligen ett handskrivet brev inhäftat med följande lydelse:

Till Riksantikvarien. Med överlämnandet av ett bundet exemplar av beskrivningen över Gustav Vasas mynt har Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien visat mig en uppmärksamhet, för vilken jag förbindligast tackar. Då emellertid Akademien redan frukostigt skänkt mig 50 häftade exemplar av boken, är detta bundna exemplar för mig obehövt, varför jag anhåller att Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akade-

miens bibliotek behagade mottaga detsamma som gåva. Stockholm den 6 juni 1933.

T. G. Appelgren

Appelgren ville således inte ha någon gåva från vare sig Vitterhetsakademien eller riksantikvarien, som i hans ögon hade behandlat honom illa.

Bengt Hemmingsson

Mer om Appelgren i SNT

Se bland annat Arne Lundmark: T. G. Appelgren – några minnesbilder. SNT 1992:3, s. 62–65.

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev, sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Hantverkargatan 36
11221 Stockholm
Tel. 08 – 611 01 10

Börje Rådström 1924–2019

Börje Rådström – under många år en central gestalt i Svenska Numismatiska Föreningen och framstående numismatisk samlare – har gått ur tiden. Börje föddes i Dorotea den 24 april 1924. Redan som mycket ung kom han att intressera sig för numismatiken, då i form av några mynt som hans far hade hittat på en kyrkogård i Ratan.

Efter att inledningsvis ha samlat svenska typmynt började han på 1970-talet att samla polletter, ett numismatiskt område som vid den tiden var mindre uppmärksammat av samlarna. Detta faktum gav Börje möjlighet att med åren hopbringa en mycket fin samling av svenska polletter. Tillsammans med hustrun Barbro samlade han också svenska spelpenningar i stor omfattning; samlingen ställdes ut på Kungl. Myntkabinetet i samband med SNF:s 125-årsjubileum. Som den bildade och vetgiriga personen Börje var, skapade han även ett fint numismatiskt bibliotek.

År 2012 lät han genom ett samarbete mellan Myntauktioner i Sverige AB, Numismatiska klubben i Uppsala och Skånes Numismatiska Förening avyttra sina numismatiska samlingar.

Genom sin anställning som platschef vid kraftledningsbyggen kom Börje och hans familj att flytta runt

Börje Rådström 1924–2019.

FOTO: DAN CARLBERG 2012.

mycket i landet. I Upplands Väsby gjordes ett långt uppehåll och det var här han kom riktigt i den numismatiska hetluften. I början av 1980-talet tog han plats i styrelsen för SNF. Under många år kom han att ingå i en trojka som ansvarade för föreningens auktioner.

Sin kanske värdefullaste insats för numismatiken gjorde Börje när han åtog sig uppdraget att förteckna stor-samlaren Sven Svenssons polletter. Resultatet är ett helt skåp med pärmar med noggrant sorterade bilder på Svenssons polletter som förvaras hos SNF; den kanske mest väldokumenterade delen av Svenssons samlingar. Under åren skrev Börje även en hel del artiklar i SNT.

Börje Rådström var en mycket gedigen människa. Vi som hade för-

månen att lära känna honom minns honom som lågmäld, trygg, ärlig och generös. Det var ett nöje att tala numismatik med honom; hans stora kunskaper i ämnet ledde till många intressanta diskussioner och funderingar. Mot slutet av sitt liv, sedan han hade blivit änkeman, flyttade han åter till sitt älskade Lappland och satte ner bopålar i Dorotea. Här kunde han åter njuta – med bärplockning och vandring – av den vackra natur som säkert delvis format hans karaktär. Vår vän Börje avled den 12 december 2019.

Dan Carlberg
& Bernt Thelin

I Myntauktioner i Sveriges auktioners-katalog 7 (2012) finns mera att läsa om Börje Rådström.

Formannsskifte i Norsk Numismatisk Forening

PÅ ÅRSMØTE I Norsk Numismatisk Forening 26. mai 2020 ble Guttorm Egge valgt til ny formann etter Carl Henrik Størmer. Størmer (født 1942) hadde hatt formannsvervet i NNF siden 2014, og han var i årene 2014–2017 også formann for Nordisk Numismatisk Union.

Den nye formannen, Guttorm Egge (født 1965) har i over 40 år samlet både mynter og medaljer fra den

dansk/svensk/norske unionstiden. De siste årene har hans hovedfokus vært Galster-medaljer. Guttorm er vel kjent i det norske numismatikkmiljøet, bl.a. gjennom sine foredrag der han alltid legger stor vekt på proveniens- og sjeldenhetsanalyser. For øvrig har Guttorm Egge jobbet i finansbransjen i 30 år med analyse av banker og kraftselskaper, mens han benytter store deler av fritiden til

sport og friluftsliv. Han har vært aktiv orienteringsløper i over 40 år med deltagelse i nærmere 2000 konkurranser.

Sverre Dyrhaug

Nicolaus (Nils) Keder

NICOLAUS KEDER föddes år 1659 i Stockholm och blev student 1676 i Uppsala. Där studerade han historia, språk- och fornkunskap men även skaldekonst. Bland hans lärare märks den lärde Johannes Schefferus.

Efter fullbordade studier gav han sig ut på en fyra år lång resa till länder som Ryssland, Estland, Danmark, Tyskland, Böhmen, Italien med flera. Efter återkomsten till Sverige knöts Keder till Antikvitetsarkivet i Stockholm, där han 1697 utnämndes till assessor.

Keder fick tillsammans med Elias Brenner och några andra numismatiker ett hedersuppdrag av Karl XI att ordna upp den myntsamling som fanns på Stockholms slott. En väsentlig del av denna samling var resterna av drottning Kristinas i Amsterdam pantsatta samling av mynt och medaljer som Karl XI återköpt. Keder hade förvärvat stora färdigheter i numismatik och hans kunnande i ämnet var i paritet med Brenners. Vissa samtida bedömare satte Keder som den kanske mest skarpsinnige. Keder hade en egen icke obetydlig myntsamling som bestod av svenska, danska, norska, ryska, tyska, engelska och romerska mynt. Keder adlades år 1711 men behöll sitt namn.

Keder var publicistiskt mycket produktiv och utgav ett antal skrifter som enskilda verk. Men han skrev även ett stort antal artiklar i främst utländska publikationer som till exempel *Nova Literaria Maris Balthici & Septentrionis*, vilken utgavs månadsvis i Leipzig åren 1698–1708. De ämnen han främst ägnade sig åt var forskningen rörande de forntida och de tidiga medeltidsmynten.

Keder intresserade sig inte enbart för mynt utan även för medaljer och deras historia, som var ett kärt ämne. Han tog initiativ till utförandet av ett flertal medaljer och hans förslag vittnar om stor konstnärlighet både vad gäller utformningen av motiv och inskrifter.

Medalj över Nicolaus Keder utförd av Johann Carl Hedlinger 1725. Fränsidan visar en man som gräver fram en myntskatt, omskrift: PROPERT ANTIQVA IN APRICVM (= Han tar fram antikviteter i dagsljuset). Nederst: S D G, Soli Deo gloria (= Åt Gud äran allena). Brons. Diameter 44 mm.

KUNGL. MYNTKABINETTET. FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Det som dock renderade Keder störst ryktbarhet som numismatiker var att han åtog sig uppdraget att fullborda Elias Brenners storverk *Thesaurus Nummorum Sveo-Gothicorum* från 1691. Brenner hade avlidit 1717 och år 1731 kunde den slutgiltiga boken ges ut. Keder gjorde här en mycket stor insats och verket blev ett referensverk över svensk numismatik för lång tid framöver.

Keder avled i Stockholm år 1735. Det digra arbetsmaterialet inför utgivandet av *Thesaurus Nummorum Sveo-Gothicorum* och en av Keder, över sig själv, författad levnadsbeskrivning finns att studera på Kungl. Biblioteket i Stockholm.

Torbjörn Sundquist

Texten är också publicerad i MISAB:s katalog 34 (2020) på sid. 76.

Mer att läsa om Keder i SNT

Peter Berghaus: Porträtt av en numismatiker. *SNT* 1995:5, s. 120–124.

BOKTIPS / LÄSTIPS

Per-Göran Carlsson & Birgitta Holm: *Se det stora i det lilla ... En reflektion i numismatikens universum*. 2020. Illustrerad. Opaginerad.

Boken har inkommit som gåva från författarna till Svenska Numismatiska Föreningens bibliotek.

Program för SNF:s årsmöte i Linköping 26 september 2020

Lördag 26 september

12.00	Lunch Restaurang Storan, Elite Stora Hotellet, Linköping
13.00 – 14.00	SNF:s årsmöte 2020 (Elite Stora Hotellet)
14.00 – 15.30	Föredrag av Jens Christian Moesgaard (Elite Stora Hotellet)
15.30 – 16.30	Konstituerande styrelsemöte (Elite Stora Hotellet)

Måltid

Lördagens lunch serveras på Restaurang Storan, Elite Stora Hotellet i Linköping:
<https://www.elite.se/sv/hotell/linkoping/stora-hotellet/storan-restaurang/>

Anmälan till lunchen görs till Roger Svensson, e-post roger.svensson@ifn.se, senast den 15 september. Anmälan till lunchen är bindande. Mat och dryck betalas kontant på plats.

Hotell

Elite Stora Hotellet, Stora Torget 9, Linköping, <https://www.elite.se/sv/hotell/linkoping/stora-hotellet/>. Bokning görs via hotellet, telefon: 013-12 96 30.

Obs!

På grund av Coronaviruset / Covid-19 råder det – när denna annons skrivs – fortfarande stor osäkerhet om smittspridning och rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. SNF:s styrelse har därför valt att ha ett förkortat årsmötesprogram. SNF:s medlemmar uppmanas dessutom att besöka SNF:s hemsida för eventuella uppdateringar av årsmötesprogrammet.

Besökstips för er som kommer till årsmötet redan på fredan!

Mynt- och medaljsamlingen i stadsbiblioteket i Linköping på Östgötagatan 5 Tio montrar mynt, medaljer och sedlar

MYNT- OCH MEDALJSAMLINGEN i Linköping har en lång historia. Ärkebiskop Haquin Spegel var dess förste gynnare. Hans son, som avled 1705, hade en samling som fadern då skänkte till stiftsbiblioteket. Under årens lopp utökades sedan samlingarna genom många givare, alltifrån ofrälse studeranden till kungen själv. Allt detta dokumenterades noggrant i donationsböckerna. Den utställda delen av denna samling förstördes i biblioteksbranden den 20 september 1996. Lyckligtvis undkom de magasinerade föremålen branden och annat har återanskaffats. Utställningen med de tio montrarna baserar sig på olika teman och står i anknytning till bibliotekets litteratur.

KURIOSITETSKABINETTET består av en samling udda museiföremål, som under främst 1700- och 1800-talen tillförts biblioteket genom donationer. Bland föremålen märks även nio äldre glober. Den äldsta är en holländsk himmelsglob från slutet av 1500-talet. Här finns även en bild- och porträttsamling.

Saxat ur främst bibliotekets folder
författad av Lars O. Lagerqvist och Ulf Nordlind

Se även: <http://collections.smvk.se/carlotta-em/web/object/1566121>

Ny monografi från SNF!

Acta Monetaria Sueciae Sveriges handlingar om mynt, priser och ädelmetaller 1164-1318

Av Bo Franzén, Gösta Hedegård
och Roger Svensson

366 sidor med Sveriges äldsta skriftliga dokument över mynt, priser och ädelmetaller. 526 brevposter från databasen Svenskt Diplomatariums Huvudkartotek översatta från latin till svenska.

Urkunder som beskriver donationer, testamenten, jordskiften, kyrkliga och kungliga påbud, köp, pantsättningar m.m. I dokumenten finns priser och olika värdeenheter såsom vägt i mark silver eller räknat i mark penningar.

350 SEK ordinarie pris
250 SEK medlemspris
+ ev. porto
info@numismatik.se

Kurs om mynt som arkeologisk och historisk källa på Stockholms universitet

Ny kurs på grundnivå i numismatik hösten 2020

Kursen avser att ge en översikt över numismatikens metoder. Det sker med hjälp av konkreta exempel från de sista 2500 årens användning av mynt, speciellt avseende vikingatid och medeltid.

Ett mynt är ett föremål utfärdat och garanterat av en officiell myntherre, men det är samtidigt ett allmänt bruksföremål för befolkningen. Med denna dubbla natur utgör mynt ett unikt källmaterial. Kursen avser att belysa mynt och myntfynds potential i studiet av samhällets organisation och dess ekonomiska och sociala struktur. Mynt kan exempelvis belysa vikingarnas kontakter ute i världen, kungens skatteintäkter under medeltiden och böndernas medverkan i marknaden.

I kursen får studenten lära sig om metoder för myntdatering, metallanalyser och tolkning av fyndplats och fyndomständigheter samt metalldetektorers användningsområde inom disciplinen. Studenten får även kunskaper för att kunna kritiskt bedöma mynt och myntfynds värde som arkeologiskt och historiskt källmaterial.

Kursen kommer att gå kvällstid hösten 2020. Undervisningen kommer att ske i Wallenberglaboratoriet. Kursen examineras med en hemtentamen.

Kursansvarig lärare och examinator är professor Jens Christian Moesgaard. Sista anmälningssdag är den 19 oktober. Kursen startar onsdag 4 november.

Man anmäler sig på: antagning.se

Vid frågor:

jens.christian.moesgaard@ark.su.se

studievagledare@ark.su.se

studentadm@ark.su.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Vuxen 200 SEK/år
Junior 100 SEK/år
Utomlands boende
375 SEK/år

Pluggiro 1500 07-3
Bankgiro 219-0502

info@numismatik.se

ANSÖKNINGAR TILL

Sven Svenssons Stiftelse för Numismatik

ANSLAG LÄMNAS FÖR VETENSKAPLIGA
ARBETEN INOM FRÄMST SVENSK NUMISMATIK:
FORSKNING, RESOR & PUBLIKATIONER

STIFTELSENS UPPGIFT ÄR:

- Köpa in föremål som saknas i KMK:s samlingar
- Ge bidrag till publikationer som kan tjäna svensk numismatisk forskning
- Stödja forskare i svensk numismatik

Stiftelsen sammanträder två gånger per år, en gång under våren, en gång under hösten. Ansökan ska vara stiftelsen tillhanda senast 15 februari, alternativt senast 15 september. Skicka ansökan till:

Sven Svenssons Stiftelse för numismatik
Handelsbanken Stiftelsetjänst
106 70 Stockholm

WWW.SVENSVENSSONSSSTIFTELSE.SE

APPLICATIONS FOR

Sven Svensson's Foundation for Numismatics

APPLICATIONS FOR GRANTS ARE PROVIDED FOR SCIENTIFIC
STUDIES, MAINLY WITHIN SWEDISH NUMISMATICS:
RESEARCH, TRAVELS & PUBLICATIONS

THE FOUNDATION'S ASSIGNMENTS ARE:

- Purchases of items missing in the collection of The Royal Coin Cabinet
- Contributions to publications that could benefit Swedish numismatical research
- Support for researchers in the field of Swedish numismatics

The Foundation Board meets twice a year, in March and October.
Applications must be submitted before 15 February or 15 September.
Address: Sven Svensson Stiftelse, c/o Handelsbanken Stiftelsetjänst,
se-106 70 Stockholm, Sweden

WWW.SVENSVENSSONSSSTIFTELSE.SE

SELINS MYNTHANDEL

Nu på ny adress!
Hantverkargatan 8
Stockholm

Hanverkargatan 8, box 16390, 10327
Stockholm Tel: 08 - 411 50 81
E-post: kontakt@selinsmynthandel.se
www.selinsmynthandel.se

Sveriges Mynthandlares Förening

INSTÄLLD MYNTMÄSSA I LUND

Lördag 19 september, Hotel Lundia

På grund av rådande omständigheter och av hänsyn till våra utställare och besökare har vi beslutat att inte genomföra årets myntmässa i Lund. Vi beklagar detta men går vidare med målsättningen att åter arrangera mässan under september 2021.

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING
Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08-732 66 86 • 070-212 64 55
www.smf.com.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppettider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Hantverkargatan 8
11221 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
kontakt@selinsmynthandel.se

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR
*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*
www.nordlindsmynt.se

HÅKAN WESTERLUND
MYNTHANDEL
KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Gamla Brogatan 36
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07
Öppet: måndag – torsdag 11–13

HOLMASTO MYNTHANDEL

MYNT, SEDLAR, MEDALJER,
MILITARIA M.M.

Höstens auktioner
3 oktober och 12 december

Alexandersgatan 50
00100 Helsingfors, Finland
+358 9 666 500
holmasto@holmasto.com
www.holmasto.com

OBS!

Myntmässan som
skulle ha varit
i NORRKÖPING
DEN 5 SEPTEMBER
är inställd på
grund av rådande
omständigheter.

Norrköpings
Myntklubb

MYNTBUTIKEN I SVERIGE AB

Kyttingevägen 15
181 31 Lidingö

Tidsbokning: 08-684 392 00

KÖPER MYNT – MEDALJER
HEMBESÖK STOCKHOLM

Se exempel på inköpspriser:
www.myntbutiken.se

AUKTIONER & MÄSSOR

- 12-13/9 MISAB, auktion 34, Hotell Sheraton, Stockholm
- 3/10 Auktion, Holmasto mynthandel, Helsingfors
- 14/11 Myntauktion, Myntkompaniet, Stockholm
- 21-22/11 MISAB, auktion 35, Hotell Sheraton, Stockholm
- 12/12 Auktion, Holmasto mynthandel, Helsingfors
- 24/4-21 Preliminärt. Myntmässa, Frimynt, Helsingborg.

Se mer här: ingemars.se/agenda

INSTÄLLDA EVENEMANG

På grund av rådande situation är följande planerade evenemang inställda:

- Myntmässan i Norrköping den 5 september.
- Myntmässan i Lund den 19 september.

Skarabé Mynt & Guld AB

köper och säljer
MYNT, SEDLAR
och MEDALJER
Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-135 088
skarabe@telia.com – www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10-18

MYNTAUKTION

Stockholm lördag 14 november 2020

**Nu söker vi inlämningar till höstens stora live-auktion.
Välkommen in med dina objekt!**

Ett urval objekt (inkl. köparprovision) som såldes under sommaren
på vår Onlineauktion:

Resultat 15 730 kr

Resultat 36 300 kr

Resultat 58 000 kr

Bättre mynt och hela samlingar mottages till kommande myntauktioner.
Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och
utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@myntkompaniet.se

www.philea.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

AUKTION 34

HOTELL SHERATON - STOCKHOLM - 12-13 SEPTEMBER

Vid denna annons pressläggning råder ännu restriktioner kring allmänna sammankomster, som vår auktion räknas till, vilket i praktiken innebär att antalet besökare till auktionen måste begränsas. För aktuell status angående auktionen, se information på vår hemsida samt ta del av våra nyhetsbrev. Om Du har tänkt att besöka auktionen, ber vi Dig att kontakta oss i förväg för att se om det finns platser kvar. För att minska trycket på den fysiska auktionen kommer vi att erbjuda live-budgivning i realtid via Internet; information även om detta finns på vår hemsida.

Objekt från auktion 34

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda

E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se

